

Прокуратура України
ОФІС ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА

вул. Різницька, 13/15, м. Київ, 01011 факс: (044) 280-26-03
e-mail: office@gp.gov.ua, web: www.gp.gov.ua
Код ЄДРПОУ 00034051

№ _____

На № _____ від _____

П О В І Д О М Л Е Н Н Я
про підозру

м. Київ

«29» листопада 2023 року

Перший заступник Генерального прокурора Хоменко Олексій Миколайович, розглянувши матеріали кримінального провадження, відомості про яке внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань 05.04.2023 за № 2202300000000324, та встановивши наявність достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 111-1 КК України, відповідно до ст. ст. 2, 36, 40, 42, 276, 277, 278, 480, 481 КПК України

П О В І Д О М И В :

Шакалову Сергію Юрійовичу,
05.11.1993 року народження, уродженцю
міста Маріуполь Донецької області,
зареєстрованому за адресою:
Донецька обл., м. Маріуполь,
б-р Шевченка, буд. 262, кв. 54, депутату
Маріупольської районної ради
Донецької області, громадянину
України,

про те, що він обґрунтовано підозрюється у колабораційній діяльності, а саме у добровільному зайнятті громадянином України посади, пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих функцій, у незаконному органі влади, створеному на тимчасово окупованій території, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 111-1 КК України.

Досудовим розслідуванням встановлено, що громадянин України Шакалов Сергій Юрійович, будучи обраним депутатом Маріупольської районної ради згідно з протоколом Маріупольської районної територіальної виборчої комісії Маріупольського району Донецької області від 25 жовтня 2020 року, перебуваючи на території міста Маріуполь Донецької області в умовах здійсненої з березня 2022 року окупації, умисно вчинив кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України за таких обставин.

24 жовтня 1945 року набрав чинності Статут Організації Об'єднаних Націй, підписаний 26 червня 1945 року, яким створено Організацію Об'єднаних Націй (далі – ООН).

До складу ООН увійшли Українська Радянська Соціалістична Республіка (з 24 серпня 1991 року змінено назву на Україна), Союз Радянських Соціалістичних Республік (з 24 грудня 1991 року змінено назву на Російська Федерація) та ще 49 країн-засновниць, а надалі до вказаної міжнародної організації прийнято інші країни світу.

Відповідно до ч. 4 ст. 2 Статуту ООН всі члени ООН утримуються в їх міжнародних відносинах від загрози застосування сили чи її використання проти територіальної недоторканності або політичної незалежності будь-якої держави, так і будь-яким іншим чином, несумісним з цілями Об'єднаних Націй.

Декларацією Генеральної Асамблеї ООН від 9 грудня 1981 року № 36/103 про недопустимість інтервенції та втручання у внутрішні справи держав та резолюціями від 16 грудня 1970 року № 2734 (XXV), що містить Декларацію про зміцнення міжнародної безпеки; від 21 грудня 1965 року № 2131 (XX), що містить Декларацію про неприпустимість втручання у внутрішні справи держав та обмеження їх суверенітету та від 14 грудня 1974 року № 3314 (XXIX), що містить визначення агресії, встановлено, що ні одна з держав не має право здійснювати інтервенцію чи втручання у будь-якій формі або з будь-якої причини у внутрішні та зовнішні справи інших держав. Закріплено обов'язок держав: утримуватися від озброєної інтервенції, підривної діяльності, військової окупації; здійснення сприяння, заохочення чи підтримки сепаратистської діяльності; не допускати на власній території навчання, фінансування та вербовки найманців чи засилання таких найманців на територію іншої держави.

Крім того, у ст. ст. 1–5 Декларації Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1974 року № 3314, серед іншого, визначено, що застосування збройної сили державою проти суверенітету, територіальної та політичної незалежності іншої держави; застосування збройної сили державою першою в порушення Статуту ООН є перш за все свідченням акту агресії.

Будь-яка з таких дій, незалежно від оголошення війни, кваліфікується як акт агресії:

– вторгнення або напад збройних сил держави на територію іншої держави або будь-яка військова окупація, який би тимчасовий характер вона не мала, що є результатом такого вторгнення або нападу, або будь-яка анексія із застосуванням сили території іншої держави або частини її;

– бомбардування збройними силами держави території іншої держави

або застосування будь-якої зброї державою проти території іншої держави;

– блокада портів або берегів держави збройними силами іншої держави;

– напад збройними силами держави на сухопутні, морські або повітряні сили, або морські і повітряні флоти іншої держави;

– застосування збройних сил однієї держави, що перебувають на території іншої держави за згодою з приймаючою державою, у порушення умов, передбачених в угоді, або будь-яке продовження їх перебування на такій території після припинення дії угоди;

– дія держави, що дозволяє, щоб її територія, яку вона надала в розпорядження іншої держави, використовувалася цією іншою державою для здійснення акту агресії проти третьої держави;

– засилання державою або від імені держави збройних банд, груп, іррегулярних сил або найманців, які здійснюють акти застосування збройної сили проти іншої держави, що мають настільки серйозний характер, що це рівнозначно наведеним вище актам.

Жодні міркування будь-якого характеру, з політичних, економічних, військових чи інших причин не можуть бути виправданням агресії.

Статтями 1 та 2 III Конвенції про відкриття воєнних дій (Гаага, 18 жовтня 1907 року), що вступила в дію 26 січня 1910 року, яку 7 березня 1955 року визнано Союзом Радянських Соціалістичних Республік, правонаступником якого є Російська Федерація (далі – РФ), передбачено, що військові дії між державами не повинні починатися без попереднього і недвозначного попередження, яке буде мати форму мотивованого оголошення війни або форму ультиматуму з умовним оголошенням війни. Стан війни повинен бути без уповільнення оповіщений нейтральним державам і буде мати для них дійсну силу лише після одержання оповіщення.

У преамбулі Декларації про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року (далі – Декларація) вказано, що Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки проголошує державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах.

Відповідно до розділу V Декларації територія України в існуючих кордонах є недоторканною і не може бути змінена та використана без її згоди.

24 серпня 1991 року Верховною Радою Української Радянської Соціалістичної Республіки схвалено Акт проголошення незалежності України, яким урочисто проголошено незалежність України та створення самостійної української держави України. Згідно з указаним документом територія України є неподільною та недоторканною.

Незалежність України визнали держави світу, серед яких і РФ.

За п.п. 1, 2 Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 5 грудня 1994 року, РФ, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтвердили Україні своє зобов'язання відповідно до принципів Заключного акта Наради з безпеки та співробітництва в Європі

від 1 серпня 1975 року поважати незалежність і суверенітет та існуючі кордони України, зобов'язалися утримуватися від загрози застосування сили чи її використання проти територіальної цілісності чи політичної незалежності України, і що ніяка їхня зброя ніколи не буде використовуватися проти України, крім цілей самооборони, або будь-яким іншим чином згідно зі Статутом ООН.

Відповідно до п.п. 3, 8 Меморандуму про підтримку миру та стабільності в Співдружності Незалежних Держав від 10 лютого 1995 року, що укладений між державами СНД, серед яких є Україна та РФ, держави підтвердили непорушність існуючих кордонів один одного та зобов'язалися виступати проти будь-яких дій, що підривають їхню непорушність, а також вирішувати всі суперечки, що виникають з питань кордонів і територій, тільки мирними засобами. Держави також зобов'язалися не підтримувати на території інших держав-учасниць сепаратистські рухи, а також сепаратистські режими, якщо такі виникнуть; не встановлювати з ними політичних, економічних та інших зв'язків; не допускати використання ними територій і комунікацій держав-учасниць Співдружності; не надавати їм економічної, фінансової, військової та іншої допомоги.

31 травня 1997 року згідно з положеннями Статуту ООН і зобов'язаннями відповідно до Заключного акта Наради з безпеки і співробітництва в Європі Україна та РФ уклали Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією (ратифікований Законом України від 14 січня 1998 року №13/98-ВР та федеральним законом РФ від 2 березня 1999 року № 42ФЗ). Згідно зі ст. ст. 2, 3 зазначеного Договору РФ зобов'язалася поважати територіальну цілісність України, підтвердила непорушність існуючих між ними кордонів та зобов'язалася будувати відносини на основі принципів взаємної поваги, суверенної рівності, територіальної цілісності, непорушності кордонів, мирного врегулювання спорів, незастосування сили або погрози силою, у тому числі економічних та інших способів тиску, право народів вільно розпоряджатися своєю долею, невтручання у внутрішні справи, додержання прав людини та основних свобод, співробітництва між державами, сумлінного виконання взятих міжнародних зобов'язань, а також інших загальноновизнаних норм міжнародного права.

Відповідно до опису і карти державного кордону, які є додатками до Договору між Україною та РФ про українсько-російський державний кордон від 28 січня 2003 року (ратифікований РФ 22 квітня 2004 року), територія Автономної Республіки Крим, м. Севастополя, Донецької і Луганської областей належать до території України.

Статтями 1–2 Конституції України визначено, що Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою. Суверенітет України поширюється на всю її територію, яка в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою.

Згідно зі ст. 5 Конституції України носієм суверенітету та єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

Право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові і не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами.

Відповідно до ст. 68 Конституції України кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей.

Статтею 73 Конституції України передбачено, що виключно всеукраїнським референдумом вирішуються питання про зміну території України.

Згідно зі ст.ст. 132–134 Конституції України територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території. До складу України входять: Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська області, міста Київ та Севастополь. Місто Севастополь має спеціальний статус, Автономна Республіка Крим є невід'ємною складовою частиною України і в межах повноважень, визначених Конституцією України, вирішує питання, віднесені до її відання.

Всупереч вказаним нормам вище політичне та військове командування РФ, діючи всупереч вимогам п. п. 1, 2 Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 05 грудня 1994 року, принципам Заключного акта Наради з безпеки та співробітництва в Європі від 01 серпня 1975 року та вимогам ч. 4 ст. 2 Статуту Організації Об'єднаних Націй і Декларацій Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 09 грудня 1981 року № 36/103, від 16 грудня 1970 року № 2734 (XXV) від 21 грудня 1965 року № 2131 (XX), від 14 грудня 1974 року № 3314 (XXIX), спланували, підготували і розв'язали агресивну війну та воєнний конфлікт проти України, а саме віддали наказ на вторгнення підрозділів збройних сил РФ (далі – ЗС РФ) на територію України.

Відповідно до ч. 2 ст. 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 року № 389-VIII органи місцевого самоврядування здійснюють повноваження, надані їм Конституцією України, цим та іншими законами України.

Частиною 3 ст. 4 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 року № 389-VIII встановлено, що військові адміністрації населених пунктів утворюються в одному чи декількох населених пунктах (селах, селищах, містах), в яких сільські, селищні, міські ради та/або їхні виконавчі органи не здійснюють покладені на них Конституцією та законами України повноваження, у тому числі внаслідок фактичного саморозпуску або

самоусунення від виконання своїх повноважень, або їх фактичного невиконання, або припинення їх повноважень згідно із законом.

Продовжуючи реалізацію злочинного плану, з метою створення приводів для ескалації конфлікту і спроби виправдання своєї агресії перед громадянами України, РФ та світовою спільнотою, 21 лютого 2022 року РФ визнано «Донецьку народну республіку» (далі – «ДНР») та «Луганську народну республіку» (далі – «ЛНР») незалежними державами.

22 лютого 2022 року Президент РФ, реалізуючи злочинний план, направив до Ради РФ звернення про використання ЗС РФ за межами РФ, яке було задоволено.

24 лютого 2022 року о 5 годині Президент РФ оголосив про рішення розпочати військову операцію в Україні.

Надалі на виконання зазначеного наказу військовослужбовці ЗС РФ шляхом збройної агресії, із застосуванням зброї незаконно вторглися на територію України через державний кордон України в Автономній Республіці Крим, Донецькій, Луганській, Харківській, Херсонській, Миколаївській, Сумській, Чернігівській, інших областях та здійснили збройний напад на державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, військові частини, інші об'єкти, які мають важливе народногосподарське чи оборонне значення, житлові масиви та інші цивільні об'єкти та здійснили окупацію частини території України, чим вчинили дії з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, що продовжується по цей час та призводить до загибелі великої кількості людей та інших тяжких наслідків.

Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», який затверджено Верховною Радою України, у зв'язку з військовою агресією РФ проти України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до п. 20 ч. 1 ст. 106 Конституції України, Закону України «Про правовий режим воєнного стану» в Україні введено воєнний стан із 05 год 30 хв 24 лютого 2022 року строком на 30 діб. Надалі строк дії воєнного стану неодноразово продовжувався Указами Президента України.

Згідно з ч. 1 ст. 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» (далі – Закон) тимчасово окупована РФ територія України є невід'ємною частиною території України, на яку поширюється дія Конституції та законів України, а також міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Відповідно до п.п. 6, 7 ч. 1 ст. 1-1 Закону окупаційна адміністрація РФ – це сукупність державних органів і структур РФ, функціонально відповідальних за управління тимчасово окупованими територіями та підконтрольних РФ самопроголошених органів, які узурпували виконання владних повноважень на тимчасово окупованих територіях та які виконували чи виконують властиві органам державної влади чи органам місцевого самоврядування функції на тимчасово окупованій території України, в тому числі органи, організації,

підприємства та установи, включаючи правоохоронні та судові органи, нотаріусів та суб'єктів адміністративних послуг.

Тимчасова окупація РФ територій України, визначених ч. 1 ст. 3 Закону, незалежно від її тривалості, є незаконною і не створює для РФ жодних територіальних прав.

Пунктом 7 ч. 1 ст. 1-1 Закону визначено поняття «тимчасово окупована РФ територія України» та встановлено, що це частини території України, в межах яких збройні формування РФ та окупаційна адміністрація РФ встановили та здійснюють фактичний контроль або в межах яких збройні формування РФ встановили та здійснюють загальний контроль з метою встановлення окупаційної адміністрації РФ.

Згідно зі ст. 42 IV Конвенції про закони і звичаї війни на суходолі та додатку до неї: положення про закони і звичаї війни на суходолі (1907 року) територія визнається окупованою, якщо вона фактично перебуває під владою армії супротивника.

Статтею 3 Закону встановлено перелік територій, які вважаються тимчасово окупованою територією. Такою територією визначається:

1) сухопутна територія тимчасово окупованих РФ територій України, водні об'єкти або їх частини, що розташовані на цих територіях;

2) внутрішні морські води і територіальне море України навколо Кримського півострова, територія виключної (морської) економічної зони України вздовж узбережжя Кримського півострова та прилеглого до узбережжя континентального шельфу України, внутрішні морські води, прилеглі до сухопутної території інших тимчасово окупованих РФ територій України, на які поширюється юрисдикція органів державної влади України відповідно до норм міжнародного права, Конституції та законів України;

3) інша сухопутна територія України, внутрішні морські води і територіальне море України, визнані в умовах воєнного стану тимчасово окупованими рішенням Ради національної безпеки і оборони України, введеним у дію Указом Президента України.

Відповідно до Резолюції Генеральної Асамблеї ООН «Агресія проти України» A/RES/ES-11/1 від 2 березня 2022 року визнається, що РФ вчинила агресію проти України, порушивши базові норми ООН.

Проміжним рішенням Міжнародного суду ООН від 16 березня 2022 року констатовано факт вторгнення РФ на територію України.

Крім того, преамбулою Закону встановлено, що збройна агресія РФ розпочалася з неоголошених і прихованих вторгнень на територію України підрозділів збройних сил та інших силових відомств РФ, а також шляхом організації та підтримки терористичної діяльності, а 24 лютого 2022 року переросла в повномасштабне збройне вторгнення на суверенну територію України.

РФ чинить злочин агресії проти України та здійснює тимчасову окупацію частини її території за допомогою збройних формувань РФ, що складаються з регулярних з'єднань і підрозділів, підпорядкованих Міністерству оборони РФ, підрозділів та спеціальних формувань, підпорядкованих іншим силовим

відомствам РФ, їхніх радників, інструкторів та іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих РФ, а також за допомогою окупаційної адміністрації РФ, яку складають її державні органи і структури, функціонально відповідальні за управління тимчасово окупованими територіями України, та підконтрольні РФ самопроголошені органи, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України.

Досудовим розслідуванням встановлено, що внаслідок воєнних дій через військову агресію РФ з 24 лютого 2022 року збройними формуваннями РФ тимчасово окуповано частини території Донецької області, а 31 березня 2022 року військовослужбовцями держави-агресора у силовий спосіб за допомогою військової техніки шляхом вторгнення після масового обстрілу міста захоплено й окуповано місто Маріуполь Донецької області. Для утримання у незаконний спосіб мешканців міста Маріуполя військовослужбовці РФ з метою встановлення повного контролю над захопленою територією, використовуючи силу та вогнепальну зброю, на в'їздах та виїздах з території вказаного міста обладнали ворожі бойові блокпости, а також ввели спеціальний режим переміщення місцевого населення окупованою територією.

Наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 25 квітня 2022 року № 75 «Про затвердження Переліку територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні) станом на 05 липня 2022 року» (у редакції наказу Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 02 грудня 2022 року) Маріупольська міська територіальна громада Донецької області внесена до переліку територіальних громад, розташованих у районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні).

Після окупації зазначеної території Донецької області представниками збройних формувань РФ фактично було узурповано всі владні повноваження на тимчасово окупованій ними території області шляхом збройного захоплення адміністративних будівель органів державної влади та місцевого самоврядування, встановлення інституту військових комендатур, запровадження тотального контролю та жорсткого управління у всіх сферах життєдіяльності громади міста, фактичної ліквідації приватної власності, свободи слова, пересування та волевиявлення, а також шляхом повсякденного залякування населення, застосування фізичного та психологічного впливу до окремих категорій суспільства та верств населення, в тому числі шляхом незаконного позбавлення волі чинних представників органів державної влади України та місцевого самоврядування.

Надалі, 31 березня 2022 року, в умовах військового контролю ЗС РФ над вказаною територією та встановленого ними окупаційного режиму було сформовано незаконні органи влади в тимчасово окупованому місті Маріуполі Донецької області. Після цього не встановленими досудовим розслідуванням

особами з числа військових РФ всупереч законному порядку, установленому Конституцією України, Законами України «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні» та іншими чинними нормативно-правовими актами, проведено роботу з виявлення осіб серед місцевого населення міста Маріуполя, які б виконували організаційно-розпорядчі та адміністративно-господарські функції в незаконних органах влади, зокрема в окупаційній адміністрації держави-агресора, підпорядкованій, керованій та фінансованій РФ, а також здійснювали діяльність у співпраці з ними з метою подальшого утримання адміністративно-політичного контролю на захопленій військовим шляхом території міста Маріуполя Донецької області та реалізації всіх узурпованих владних повноважень.

Так, громадянин України Шакалов Сергій Юрійович, не погоджуючись з політикою чинної влади в Україні та підтримуючи входження тимчасово окупованих територій України до складу РФ, у не встановлений досудовим розслідуванням час, але не пізніше 27.05.2022, щоб увійти в коло довіри представників окупаційної адміністрації для подальшого незаконного працевлаштування в незаконно створеній адміністрації міста Маріуполя, перебуваючи у м. Маріуполь (більш точне місце досудовим розслідуванням не встановлено), прийняв рішення сприяти окупаційній адміністрації та виконувати її злочинні накази.

З цією метою Шакалов С.Ю. у не встановлений досудовим розслідуванням час, але не пізніше 27.05.2022, будучи обізнаним про факт ведення РФ агресивної війни проти України, невизнання вказаною державою поширення державного суверенітету України на тимчасово окупованій території України, у тому числі міста Маріуполя, з метою встановлення та утвердження тимчасової окупації частини території України, підтримки рішень та дій держави-агресора, окупаційної адміністрації держави-агресора, співпраці з окупаційною адміністрацією, умисно, усвідомлюючи протиправний характер своїх дій, які за результатами їх реалізації завдадуть шкоди суверенітету, територіальній цілісності та недоторканності України, перебуваючи у місті Маріуполі (більш точне місце досудовим розслідуванням не встановлено), погодився на пропозицію невстановлених осіб, які входили до складу так званої адміністрації міста Маріуполя, обійняти посаду в незаконному органі влади, створеному на тимчасово окупованій території.

Надалі, у не встановлений досудовим розслідуванням час, але не пізніше 27 травня 2022 року, Шакалов С.Ю., перебуваючи в тимчасово окупованому місті Маріуполі Донецької області, діючи умисно, тобто усвідомлюючи свої протиправні дії та розуміючи їх протиправні наслідки, реалізуючи свій злочинний умисел, спрямований на утвердження тимчасової окупації частини суверенної території України, підтримки рішень та дій держави-агресора, співпрацю з державою-агресором та її окупаційною адміністрацією, добровільно обійняв посаду «начальника відділу організації торгівлі та послуг управління агропромислового комплексу, торгівлі та побутового обслуговування адміністрації міста Маріуполя», пов'язану з виконанням

владних, організаційно-розпорядчих функцій, у незаконно створеній адміністрації міста Маріуполя.

Пізніше Шакалов С.Ю. на виконання свого злочинного умислу, спрямованого на сприяння державі-агресору в захопленні території України та встановленні фактичного контролю над цивільним населенням міста Маріуполя, з метою доведення його до кінця, перебуваючи на тимчасово окупованій території міста Маріуполя Донецької області, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер свого діяння, приступив та до цього часу виконує покладені на нього як на начальника відділу організації торгівлі та послуг управління агропромислового комплексу, торгівлі та побутового обслуговування незаконно створеної адміністрації міста Маріуполя владні, організаційно-розпорядчі повноваження, до яких, серед іншого, належить організація роботи окупаційного відділу агропромислового комплексу та здійснення керівництва його діяльністю, організація виконання законодавства РФ, забезпечення взаємодії з іншими відділами, закладами незаконно створеної адміністрації міста Маріуполя.

Так, Шакалов С.Ю., перебуваючи на посаді начальника відділу організації торгівлі та послуг управління агропромислового комплексу, торгівлі та побутового обслуговування незаконно створеної адміністрації міста Маріуполя, реалізуючи свій злочинний умисел, спрямований на сприяння державі-агресору в захопленні території України та встановленні фактичного контролю над цивільним населенням, 27 травня 2022 року виступив під час відкриття чергового продовольчого магазину в м. Маріуполі, представляючи незаконно створену адміністрацію окупаційної влади міста.

Також, перебуваючи на зазначеній посаді, Шакалов С.Ю. готував лист до «міністра промисловості та торгівлі ДНР» від 19 вересня 2022 року № 286 щодо узгодження «Программы по восстановлению и развитию экономики и социальной сферы на 2022 – 2024 гг.» щодо розділів «Развитие внутренней торговли» та «Развитие сферы бытового обслуживания населения». До цього листа додано документи, які підписано Шакаловим С.Ю., а саме такі: «Пояснительная записка к Программе по восстановлению и развитию экономики и социальной сферы на 2022 – 2024 гг.» щодо розділу «Развитие сферы внутренней торговли», «Основные показатели социально-экономического развития сферы внутренней торговли города Мариуполя на 2022 – 2024 гг.», «Направления развития сферы внутренней торговли города Мариуполя на 2022 – 2024 гг.», «Основные показатели развития сферы внутренней торговли города Мариуполя на 2022 – 2024 гг.», «Финансовое обеспечение реализации программы сферы развития внутренней торговли города Мариуполя на 2022 – 2024 гг.», «Актуальные проблемные вопросы восстановления и развития города Мариуполя».

Таким чином, Шакалов Сергій Юрійович, 05.11.1993 р.н., обгрунтовано підозрюється у колабораційній діяльності, а саме у добровільному зайнятті громадянином України посади, пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, а саме в окупаційній

адміністрації держави-агресора, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 111-1 КК України.

**Перший заступник
Генерального прокурора**

Олексій ХОМЕНКО

Крім того, згідно зі ст.ст. 42, 277 КПК України підозрюваному роз'яснені його процесуальні права:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені КПК України, а також отримати їх роз'яснення;
- 3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту — мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених КПК України та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату;
- 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;
- 5) давати пояснення, показання з приводу підозри чи в будь-який момент відмовитися їх давати;
- 6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
- 7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою — негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 КПК України;
- 8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
- 9) брати участь у проведенні процесуальних дій;
- 10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
- 11) застосовувати з додержанням вимог КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);
- 12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;
- 13) заявляти відводи;
- 14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 КПК України, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 КПК України;
- 15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;
- 16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому КПК України;
- 17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра не підтвердилася;
- 18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний має також інші процесуальні права, передбачені КПК України.

ПАМ'ЯТКА**про процесуальні права та обов'язки підозрюваного**

Підозрюваним є особа, якій у порядку, передбаченому статтями 276-279 Кримінального процесуального кодексу України, повідомлено про підозру, або особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення.

Конвенція**про захист прав людини і основоположних свобод****Стаття 3 Заборона катування**

Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.

Стаття 5 Право на свободу та особисту недоторканність

1. Кожен має право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути позбавлено свободи, крім таких випадків і відповідно до процедури, встановленої законом:

- a) законне ув'язнення особи після засудження її компетентним судом;
- b) законний арешт або затримання особи за невиконання законного припису суду або для забезпечення виконання будь-якого обов'язку, встановленого законом;
- c) законний арешт або затримання особи, здійснене з метою допровадження її до компетентного судового органу за наявності обґрунтованої підозри у вчиненні нею правопорушення або якщо обґрунтовано вважається необхідним запобігти вчиненню нею правопорушення чи її втечі після його вчинення;
- d) затримання неповнолітнього на підставі законного рішення з метою застосування наглядових заходів виховного характеру або законне затримання неповнолітнього з метою допровадження його до компетентного органу;
- e) законне затримання осіб для запобігання поширенню інфекційних захворювань, законне затримання психічнохворих, алкоголіків або наркоманів чи бродяг;
- f) законний арешт або затримання особи з метою запобігання її недозволеному в'їзду в країну чи особи, щодо якої провадиться процедура депортації або екстрадиції.

2. Кожен, кого заарештовано, має бути негайно поінформований зрозумілою для нього мовою про підстави його арешту і про будь-яке обвинувачення, висунуте проти нього.

3. Кожен, кого заарештовано або затримано згідно з положеннями підпункту "с" пункту 1 цієї статті, має негайно постати перед суддею чи іншою посадовою особою, якій закон надає право здійснювати судову владу, і йому має бути забезпечено розгляд справи судом упродовж розумного строку або звільнення під час провадження. Таке звільнення може бути обумовлене гарантіями з'явитися на судові засідання.

4. Кожен, кого позбавлено свободи внаслідок арешту або тримання під вартою, має право ініціювати провадження, в ході якого суд без зволікання встановлює законність затримання і приймає рішення про звільнення, якщо затримання є незаконним.

5. Кожен, хто є потерпілим від арешту або затримання, здійсненого всупереч положенням цієї статті, має забезпечене правовою санкцією право на відшкодування.

Стаття 6 Право на справедливий суд

1. Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення. Судове рішення проголошується публічно, але преса і публіка можуть бути не допущені в зал засідань протягом усього судового розгляду або його частини в інтересах моралі, громадського порядку чи національної безпеки в демократичному суспільстві, якщо того вимагають інтереси неповнолітніх або захист приватного життя сторін, або - тією мірою, що визнана

судом суворо необхідною, - коли за особливих обставин публічність розгляду може зашкодити інтересам правосуддя.

2. Кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено в законному порядку.

3. Кожний обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має щонайменше такі права:

- a) бути негайно і детально поінформованим зрозумілою для нього мовою про характер і причини обвинувачення, висунутого проти нього;
- b) мати час і можливості, необхідні для підготовки свого захисту;
- c) захищати себе особисто чи використовувати юридичну допомогу захисника, вибраного на власний розсуд, або - за браком достатніх коштів для оплати юридичної допомоги захисника - одержувати таку допомогу безоплатно, коли цього вимагають інтереси правосуддя;
- d) допитувати свідків обвинувачення або вимагати, щоб їх допитали, а також вимагати виклику й допиту свідків захисту на тих самих умовах, що й свідків обвинувачення;
- e) якщо він не розуміє мови, яка використовується в суді, або не розмовляє нею, - одержувати безоплатну допомогу перекладача.

Конституція України

Стаття 28. Кожен має право на повагу до його гідності.

Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню. Жодна людина без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим дослідям.

Стаття 29. Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність.

Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом.

У разі нагальної необхідності запобігти злочинові чи його припинити уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом. Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти двох годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про тримання під вартою.

Кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника.

Кожний затриманий має право у будь-який час оскаржити в суді своє затримання.

Про арешт або затримання людини має бути негайно повідомлено родичів заарештованого чи затриманого.

Стаття 55. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Стаття 56. Кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень.

Стаття 59. Кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав.

Стаття 62. Особа вважається невинуватою у вчиненні кримінального правопорушення і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вина не буде доведена в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні кримінального правопорушення.

Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

У разі скасування вироку суду як неправосудного держава відшкодовує матеріальну і моральну шкоду, завдану безпідставним засудженням.

Стаття 63. Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом.

Підозрюваний, обвинувачений чи підсудний має право на захист.

Засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком обмежень, які визначені законом і встановлені вироком суду.

Закон України «Про попереднє ув'язнення»

Стаття 9. Права осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, мають право:

- на захист відповідно до кримінально-процесуального законодавства;
- на захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або взяття під варту, а також на повідомлення під час взяття під варту підстав та мотивів взяття під варту, оскаржувати їх у суді, отримати в друкованому вигляді роз'яснення положень статей 28, 29, 55, 56, 59, 62 та 63 Конституції України, цієї статті та інших прав затриманих або взятих під варту, встановлених законом, у тому числі права здійснювати захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або арешту (взяття під варту);
- особи, права відмовитися від надання будь-яких пояснень або свідчень до прибуття захисника, знайомитися з правилами тримання під вартою;
- на щоденну прогулянку тривалістю одна година. Вагітним жінкам і жінкам, які мають при собі дітей, неповнолітнім, а також хворим з дозволу лікаря та за їх згодою тривалість щоденної прогулянки встановлюється до двох годин;
- одержувати два рази на місяць передачі або посилки та грошові перекази і передачі;
- купувати протягом місяця за безготівковим розрахунком продукти харчування і предмети першої необхідності на суму до одного мінімального розміру заробітної плати та без обмежень письмове приладдя, газети, книги через торговельну мережу на замовлення;
- користуватися власним одягом і взуттям, мати при собі документи і записи, що стосуються кримінальної справи;
- користуватися телевізорами, одержаними від родичів або інших осіб, настільними іграми, газетами і книгами з бібліотеки місця попереднього ув'язнення та придбаними через торговельну мережу;
- відправляти в індивідуальному порядку релігійні обряди і користуватися релігійною літературою та властивими їх віруванню предметами релігійного культу, виготовленими з малоцінних матеріалів, якщо при цьому не порушується встановлений у місцях попереднього ув'язнення порядок, а також не обмежуються права інших осіб;
- на восьмигодинний сон в нічний час, під час якого не допускається залучення до участі в процесуальних та інших діях, за винятком невідкладних випадків;

- звертатись із скаргами, заявами та листами до державних органів і службових осіб у порядку, встановленому ст. 13 Закону України «Про попереднє ув'язнення».

Взяті під варту жінки вправі мати при собі дітей віком до трьох років.

Взяті під варту молоді громадяни (віком від 14 до 28 років) мають право отримувати психолого-педагогічну допомогу спеціалістів центрів соціальних служб для молоді.

Осіб, які відбувають покарання у місцях позбавлення волі, в разі обрання щодо них запобіжного заходу у вигляді взяття під варту в зв'язку з провадженням в іншій справі, тримають відповідно до правил, установлених цим Законом. Одержання цими особами посилок і передач, а так само купівля ними продуктів харчування і предметів першої необхідності здійснюються в порядку, встановленому Виправно-трудоим кодексом України для виду режиму виправно-трудої колонії, призначеного їм Державним департаментом України з питань виконання покарань.

Перелік продуктів харчування і предметів першої необхідності, які забороняється передавати особам, взятим під варту, встановлюється Державним департаментом України з питань виконання покарань. Міністерством оборони України за погодженням з Генеральною прокуратурою України.

Стаття 10. Обов'язки осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, зобов'язані:

- додержуватися порядку, встановленого в місцях попереднього ув'язнення, і виконувати законні вимоги адміністрації;
- дотримуватися санітарно-гігієнічних правил, мати охайний зовнішній вигляд, постійно підтримувати чистоту в камері;
- бути ввічливими до працівників місця попереднього ув'язнення, а також поміж собою;
- не вступати в суперечки з представниками адміністрації, не принижувати їх гідність, не протидіяти виконанню ними своїх обов'язків;
- бережливо ставитися до інвентарю, обладнання та іншого майна місця попереднього ув'язнення.

Кримінальний процесуальний кодекс України

Протягом кримінального провадження підозрюваний має право (ст. 42):

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, а також отримати їх роз'яснення у разі необхідності;
- 3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого та перед кожним наступним допитом з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, на присутність захисника під час допиту та інших процесуальних дій, на відмову від послуг захисника в будь-який момент кримінального провадження, на отримання послуг захисника за рахунок держави у випадку відсутності коштів на оплату таких послуг;
- 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;
- 5) давати пояснення, показання з приводу підозри чи в будь-який момент відмовитися їх давати;
- 6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
- 7) у разі затримання – на негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування;
- 8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
- 9) брати участь у проведенні процесуальних дій;
- 10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
- 11) застосовувати з додержанням вимог КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосовування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на

певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що вноситься вмотивована постанова (ухвала):

12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;

13) заявляти відводи;

14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування, та вимагати відкриття матеріалів;

15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердились;

18) користуватись рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватись послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустрічі з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний зобов'язаний:

1) прибувати за викликом до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк – заздалегідь повідомити про це зазначених осіб;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду.

Підозрюваний, а також за його згодою будь-яка інша фізична чи юридична особа має право на будь-якій стадії кримінального провадження **відшкодувати шкоду, завдану потерпілому, територіальній громаді, державі** внаслідок кримінального правопорушення (ст. 127 КПК України).

На всіх стадіях кримінального провадження підозрюваний має право **примиритися з потерпілим і укласти угоду про примирення**. У передбачених законом України про кримінальну відповідальність та КПК України випадках примирення є підставою для закриття кримінального провадження (ст. 56 КПК України).

Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування (ст. 222)

1. Відомості досудового розслідування можна розголошувати лише з письмового дозволу слідчого або прокурора і в тому обсязі, в якому вони визнають можливим.

2. Слідчий, прокурор попереджає осіб, яким стали відомі відомості досудового розслідування, у зв'язку з участю в ньому, про їх обов'язок не розголошувати такі відомості без його дозволу. Незаконне розголошення відомостей досудового розслідування тягне за собою кримінальну відповідальність, встановлену законом.

Кримінальний кодекс України

Стаття 387. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування

1. Розголошення без письмового дозволу прокурора, слідчого або особи, яка провадила оперативно-розшукову діяльність, даних оперативно-розшукової діяльності або досудового розслідування особою, попередженою в установленому законом порядку про обов'язок не розголошувати такі дані, -

карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років.

Стаття 386. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку

Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта до суду, органів досудового розслідування, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку, а також до давання завідомо неправдивих показань чи висновку шляхом погрози вбивством, насильством, знищенням майна цих осіб чи їх близьких родичів або розголошення відомостей, що їх ганьблять, або підкуп свідка, потерпілого чи експерта з тією самою метою, а також погроза вчинити зазначені дії з помсти за раніше дані показання чи висновки -

караються штрафом від п'ятдесяти до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців.

Повідомлення про підозру та пам'ятка про процесуальні права та обов'язки вручені, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

Підозрюваний: _____ / _____ /
(підпис) (прізвище та ініціали)

«__» год «__» хв «__» _____ 20__ року.

Захисник: _____ / _____ /
(підпис) (прізвище та ініціали)

«__» год «__» хв «__» _____ 20__ року.

Повідомлення про підозру вручив:

**Прокурор третього відділу
управління організації і процесуального
керівництва досудовим розслідуванням
та підтримання публічного обвинувачення
у кримінальних провадженнях органів безпеки
Департаменту нагляду за додержанням
законів органами безпеки
Офісу Генерального прокурора**

Наталія ІВАНОЙКО